

GLAS

Ob 50-letnici SLOVENSKE KULTURNE AKCIJE

LETO (año) XLIX št. 3-4

EL VOCERO DE LA ACCION CULTURAL ESLOVENA

avgust-december 2004

Ti zapisi so nastali kot odziv doživeti v tem svetu, v času mnogih let in kot odsev celotnosti zdomskega občutja, ki ne more izbrisati iz sebe onega sveta. Sonce žge tu močnejše, tudi sence so izrazitejše; če greš v poletnih nočeh v dalj in se prepustiš pesmi lahkega vetra, ječanja visokih in vejnatih evkaliptov, začutiš, da je tu popolnoma drug svet. Ravnina se odpira v nove neznanosti in dalje, ko da ne bi bilo prostora in časa. Pokrajina je, vsaj okrog mesta, nekoliko monotona, a kljub temu skrivnostno lepa, v njej se te polasti nemir, ki se razbohoti kot vihar, obenem pa ena široka sproščenost in sprejetje. Stvarnih in trajnih zvez zdomstva z gornjim svetom ni in ne more biti. Vezi, ki obstajajo, so drugotne, duhovne, spominske in refleksivne. Komunikacija je posredna in kvečjemu osebna. In vendar ni mogoča pozaba prejšnjega, izbris gornjega. ...

Popisati in odkriti stvari, ki so se zgodile, ko smo zapustili tisti svet, verjetno ne bo mogel nihče v vsej epski širini in človeški globini. Tisoče zdomcev, ki sta jih spočeli vojna in revolucija, so razsejani po teh zunanjih in spodnjih krogih sveta; najdeš jih na obalah severnih jezer, v mestih na vzhodu in v puščavah zahoda, ob reki in v pragozdu, na neskončnih ravninah pampe. Vsak ima svojo zgodovino, razmaknjeno v globine preteklosti. A v njih je vtisnjen kot zadnji in najusodnejši dogodek – odhod. Odhod kot praznina in bolečina, padec med listavce in kamen, odhod kot zadnja skrivnost, razkropljenost v nov svet.

(Odlomek iz knjige Zapisi iz zdomstva - France Papež, Buenos Aires 1977, založila in izdala kot 99. publikacijo Slovenska kulturna akcija.)

VSE NAJBOLJŠE V NJEM!

Vrti se, vrti se nam zemlja krog sonca,
ne blizu preveč, ne od daleč preveč.
In z zrakom vrti se in ples je zaslon –
kako zna dobrota lepoti ustreči!

Poloblo na severu s snegom pobéli,
ko Detece Božje v temó se rodi.
Polobli na jugu v svetlobi veseli
kot Kralja to Detece v jaslih odkrije.

Dobrota z lepoto pred Dete poklekne,
kjerkoli na svetu se z jasic smehlja.
Dobrota z Lepoto praznuje nov vek –
še mi »vse najboljše v Njem!« srečko si dajmo!

NAMESTO VEZILKE ZA 2005

Vezujmo Novo leto z Južnim križem,
ki celo leto z nébesa blesti!
Da Nanj ne pozabímo v sencah hiš,
med vikom strank s ponudbo utopije.

Saj križ ni žalost le – je luč vstajenja,
iz mnogih jaškov okrepljeni blišč:
še v naših svetih bukvah vzšel je en,
in eden Modrim z Vzhoda je stičišče.

Vezujmo Novo leto s to svetlobo,
ki srcu vernemu je kažipot.
A če z voščilom zdim se stari snob –
kristali tle v večini trde gmote...

Vladimir Kosi

(3 godnjini, a iskrenimi roščili za
blagoslovjen Božji in za nov vzpon
Medu in Plasu)

ZLATI JUBILEJ NAŠE SLOVENSKE KULTURNE AKCIJE

V lepem pomladanskem sobotnem večeru 16. oktobra je Slovenska kulturna akcija v Buenos Airesu praznovala v Slovenski hiši svojo petdesetletnico aktivnega delovanja na kulturnem in znanstvenem področju.

To slavlje je bilo po eni strani hvaležen spomin na skupino pionirjev - ustanoviteljev, po drugi strani priznanje tistim, ki so se kmalu pridružili tej kulturni organizaciji, in ne nazadnje v spodbudo in tudi ponos tistih, ki sedaj v njej sodelujejo na najrazličnejših področjih in na razne načine.

Večer se je pričel z zahvalno sveto mašo. Slavnostna akademija se je vršila v veliki dvorani ob številnem in izbranem občinstvu. Dvorano so umetniško krasila likovna dela dvajsetih umetnikov, članov SKA. Razstavo sta pripravila **Andrejka Dolinar Hrovat** in **Tone Kržišnik**.

Estetsko pripravljena odrska dekoracija in razsvetljava pa je bila zasluga **Damijana Ahlina**.

Proslave so se udeležili veleposlanik Republike Slovenije mag. Bojan Grobovšek s soprogo, častni konzul Herman Zupan s soprogo ter številni predstavniki naših ustanov in organizacij ter prijatelji delovanja naše organizacije.

Večerni program je povezoval **arh. Jure Vombergar**, član odbora SKA, ki je najprej pozdravil vse navzoče.

Nato je predsednica Slovenske kulturne akcije **dr. Katica Cukjati** nagovorila publiko z obujanjem spominov na preteklost in z upapolnim pogledom na bodočnost.

Po govoru je **arh. Jure Vombergar** prebral pozdrave, ki so jih poslali med drugimi direktorica Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu Jadranka Šturm Kocjan, Lučka Kralj Jerman, Bernarda in Veronika Fink, Boštjan Kocmur v imenu društva Slovenije v svetu, dr. Stane Žužek, Marko Fink.

spominska plaketa je bila podeljena prof. Alojziju Geržiču, ki je še edini živeči ustanovni član v Argentini, kajti **Zorko Simčič**, drugi od še živečih članov, živi v Sloveniji. Plakete v znak priznanja dolgoletnega in zvestega dela so dobili **arh. Marijan Eiletz**, **dr. Mirko Gogala**, **prof. Andrejka Dolinar**, **Milena Ahčin**, **Lojze Rezelj**, **lic. Vinko Rode**, **arh. Jure Vombergar** in **Tine Debeljak ml.**

V predvorani so bile razstavljene številne knjige in druge publikacije, ki so se rodile kot sad dela naših pesnikov in pisateljev.

Za zlati jubilej Slovenske kulturne akcije je organizacija izdala bogat Zbornik, ki ga je uredil **arh. Marijan Eiletz** s sodelanjem **Milene Ahčin**, **Vinka Rodeta**, **Monike Urbanija-Koprivnikar**, **Andrejke Dolinar**, **Pavči Maček-Eiletz** in **Lojzeta Rezlja**.

Slavnosti večer ob zlatem jubileju Slovenske kulturne akcije pa se je zaključil v prvem nadstropju Slovenske hiše, kjer ob okusno pripravljeni zakuski se je pogovor med prijatelji razvil v pozne nočne ure.

Sledilo je predvajanje video - predstavitev portretov ustanoviteljev in nekaterih članov SKA, ki ga je pripravil **Marko Vombergar** z materialom, ki mu ga je posredoval podpredsednik SKA **arh. Marijan Eiletz**.

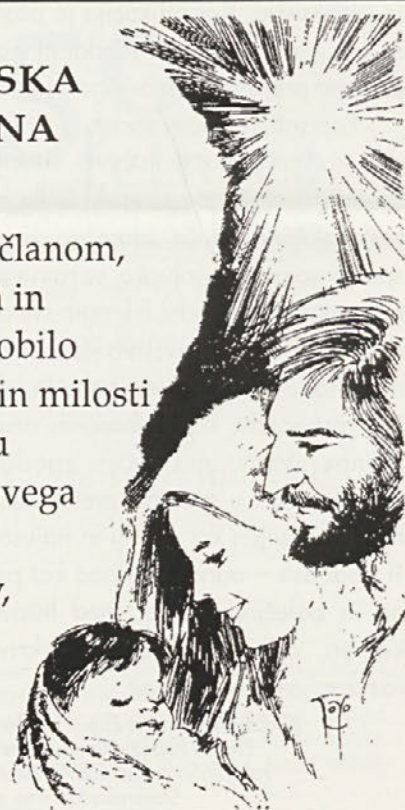
S svojim žametnim glasom je **Pavči Maček Eiletz** recitirala esej, ki doživeto govori o izseljenski kreativni usodi. Avtor eseja je pokojni dolgoletni član in odbornik, priznani pesnik in esejist **France Papež**.

Naslednja točka programa je bila koncert Mešanega pevskega zbora San Justo pod vodstvom **prof. Andrejke Selan Vombergar**. Kot vedno je tudi tokrat zbor prese- netil občinstvo s svojim odličnim izvajanjem.

Kot zaključek uradnega dela programa je predsednica SKA izročila posebna priznanja ob zlatem jubileju. Prva

SLOVENSKA KULTURNA AKCIJA

želi svojim članom,
sodelavcem in
prijateljem obilo
blagoslova in milosti
ob prazniku
Odrešenikovega
rojstva
ter uspehov,
zdravja in
miru polno
leto 2005

FRANCE SODJA - DEVETDESETLETNIK

France Sodja, dolgoletni član SKA, je izpolnil 90 let plodovitega življenja. Je tako skromen, da je bila prava težava dokopati se do nekaj podatkov o njegovem življenju, ki bi jih on napisal ob objavi katere izmed številnih njegovih publikacij.

Pred kratkim izdana knjiga, za katero gre zasluga v prvi vrsti prof. Andreju Rotu, nam je omogočila napisati ne-

kaj podatkov o plodoviti življenjski poti Franceta Sodje.

France Sodja je duhovnik, misijonar, vzgojitelj, pisatelj in globok mislec. Rodil se je 31. avgusta 1914 v Bohinjski Bistrici. Meščansko šolo je dokončal na Jesenicah. Leta 1935 je maturiral v Škofovih zavodih v Šentvidu. Vstopil je v ljubljansko bogoslovje, nato pa k lazaristom. Leta 1941 je bil posvečen v duhovnika. V Sloveniji je bil tesno povezan z Ladislavom Lenčkom. Imel je namen odpotovati na Kitajsko kot misijonar, a po vojni mu je komunistična oblast to onemogočila in je končal v petletnem zaporu. V knjigi *Pred vrati pekla* opisuje svoja zaporniška leta. Leta 1958 je pobegnil v Kanado. Po osmih letih življenja v Kanadi je leta 1966 prišel v Argentino. Med nami v Argentini je bil do leta 1982. Vsa ta leta je njegovo tiho in vztrajno delovanje rodilo obilo sadov. Po odhodu iz Argentine je odpotoval v Kanado, kjer še danes izvršuje svoje delo v Domu Lipa za ostarele. Med tem časom je preživel tudi nekaj mesecev v Tinjah na Koroškem.

France Sodja je sodeloval v različnih slovenskih publikacijah: Božja beseda, Katoliški misijoni, Dialogi, Nedelja, Duhovno življenje, Družina, Glas SKA, itd. Kot vzgojitelj je bil Sodja vedno pozoren za temeljito izobraževanje slovenskih izobražencev, med katere je štel slovenske duhovnike. V Misijonskem zavodu v Lanusu je poučeval razne jezike; zgodovino umetnosti, glasbe, literature, arhitekture, itd.

Sodja je literarno nadarjen in to dokazujejo njegove številne izdane knjige in tudi skoraj vsaka pridiga, ki je bila neke vrste literarno dragocen kamen - gledan zgolj z laičnega stališča. O kvaliteti literarnih Sodjevih stvaritev pričajo literarne kritike Karla Rakovca, Franceta Papeža, Alojzija Gerziniča, Martina Jevnikarja, Tarasa Kermaunerja, Vinka Ošlaka in Jožeta Pogačnika na pr. v knjigi o »Slovenskem zamejskem in zdomskem slovstvu«.

Najpomembnejša Sodjeva knjižna dela so: »*Pred vrati pekla*« (1961), ki je bila izdana v Buenos Airesu - še preje je mesečno izhajala po poglavjih v Božji besedi v Torontu. V Buenos Airesu so mu tiskali knjige »*Lepo je biti mlad*« (1971) ; »*Glejte že sonce zahaja*« (1975),

»*Trenutki molka*« (1978), pa še »*Našli so pot*« (v Celovcu leta 1964). V Buenos Airesu pri Slovenski kulturni akciji je leta 1987 izšla Sodjeva knjiga »*Pisma mrtvemu bratu*«, ki je bila ponatisnjena v Ljubljani leta 1991. Zelo težko bi bilo navesti vse govore in publikacije Franceta Sodje. Slovenska kulturna akcija se ga spominja s hvaležnostjo za vse opravljeno delo, za energijo, s katero živi svoj apostolat kot duhovnik - misijonar in kot intelektualca, ki mu je ljubo slovenstvo in človeštvo, ter mu želi še vrsto uspehov na področju literature in mnogo duhovnega zadoščenja. ■

DR. JOŽE BERNIK - OSEMDESETLETNIK

Sredi aktivnega dela v slovenski javnosti poln energije in navdušenja je dr. Jože Bernik izpolnil svojih 80 let. Rodil se je v Škofji Loki leta 1924. Ko se je pričela druga svetovna vojna, je bil študent. Bežal je iz nacistične okupacije v Ljubljano, kjer so pa takrat na žalost vladali fašisti. Pred koncem vojne ga je zaprla Gestapo; videl je tudi grozote, ki jih je izvrševal komunizem. Leta 1945 se je odločil za življenje v svobodi in zato je meseca maja odšel v begunstvo. Iz Rima je odšel v Madrid, kjer je študiral časnikarstvo in ekonomijo. Ko je prišel v Združene države Severne Amerike, je kmalu diplomiral v panogi mednarodna trgovina in doktoriral iz prava. Vsa leta do upokojitve je bil podpredsednik in glavni pravnik mednarodnega podjetja Abbott Laboratories s sedežem v Chicagu.

V kolikor mu je dopuščala tako odgovorna službena funkcija, je bil stalno na razpolago in v pomoč pri organizaciji prireditvev, predavanj, pri gostovanju in podpori študentom v Severni Ameriki. Ker je mnogo potoval, je imel stalne stike s Slovenci po svetu.

Za časa osamosvojitve Slovenije je vložil vse svoje energije in celo gospodarska sredstva za čim večjo demokratizacijo domovine. Bil je podpredsednik Slovensko - ameriškega sveta. Zadnja štiri leta je poslanec v državnem zboru Republike Slovenije. Od leta 1994 do 2000 je bil predsednik Slovenskega svetovnega kongresa. Leta 1997 je kandidiral za predsednika Republike Slovenije. Dr. Jože Bernik ima izredne zasluge pri uspehu dosedanjih sedmih srečanj Slovencev po svetu z različnih znanstvenih in gospodarskih področij.

Dr. Bernik je bil vsa ta leta podporni član Slovenske kulturne akcije v Argentini. Podpiral jo je moralno in finančno. Hvala njegovi podpori so lahko izšla najboljše dela slovenskih pesnikov in pisateljev v zdomstvu (Vladimira Kosa, Milana Komarja, Zorka Simčiča med drugimi.)

Ob tem življenjskem praznovanju pa je dr. Jože Bernik prejel odlikovanje Zlati častni znak svobode Republike Slovenije. Predsednik RS dr. Janez Drnovšek mu je na predlog Svetovnega slovenskega kongresa podal to odlikovanje za zasluge v dobro slovenstva in Slovincem pri osamosvojitvi in mednarodnem priznanju ter razvoju demokracije v Republiki Sloveniji.

Ob vsem tem bogatem, požrtvovalnem in nesebičnem delu za slovenstvo pa mu je bila vedno v oporo in vzpodbudo njegova žena, zdravnica in znanstvenica dr. Marija Bernik.

Slovenska kulturna akcija se mu zahvaljuje za ves doprinos in radodarnost ter mu želi še veliko tako optimističnih in dinamičnih let življenja. ■

ARH. MARIJANU EILETZU JE DRUŠTVO ZEDINJENA SLOVENIJA PODELILLO ODLIČJE ZA LETO 2004

Kot vsako leto je tudi letos društvo Zedinjena Slovenija v soglasju z Medorganizacijskim svetom podelilo odličja tistim rojakom, ki so posebej zaslužni za gradnjo, obstoj in napredek naše skupnosti. Odličja

sta izročila predsednik Lojze Rezelj in podpredsednica profesorica Neda Vesel Dolenc. Letošnja priznanja so podelili arh. Marijanu Eiletz, Ivanu Žnidarju in Dinku Bertonclju.

Dolgoletni predsednik SKA, arh. Marijan Eiletz, ki je v obdobju svojega predsedstva dal SKA poseben pečat, je začel sodelovati že v univerzitetnih študentovskih letih pri raznih društvih. Leta 1958 je diplomiral kot arhitekt in postal član gledališkega odseka SKA. Na kulturnem področju je sodeloval kot scenograf in kot oblikovalec knjig in revij. Leta 1969 je postal odbornik SKA; leta 1992 pa je bil izvoljen za predsednika Slovenske kulturne akcije. Sedaj še vedno aktivno deluje kot podpredsednik naše organizacije in kot urednik revije Meddobje.

Za 40 - obletnico SKA je organiziral v Ljubljani prireditve za praznovanje te slovesnosti, ki so trajale ves teden. Leta 1997 je v Ljubljani sodeloval s prikazom prisotnosti SKA pri Mesecu slovenske kulture. ...

Z nekaterimi prijatelji je prevzel zahtevno in obširno nalogo urejevanja zbornika slovenskih gorniških uspehov v Andih, ki je izšel pod naslovom »V kraljestvu kondorjev in neviht«. Pri SKA in v nekaterih domovinskih izdajah sodeluje s članki, intervjuji in črticami. Leta 1995 je napisal knjigo spominov »Moje domobranstvo in pregnanstvo«, ki je izšla v domovini. Med drugimi arhitektonskimi projekti, ki jih je zasnoval arh. Marijan Eiletz v naši skupnosti lahko naštejemo sledeče: Slovenska hiša in cerkev Marije Pomagaj, Slomškov dom v Ramos Mehiji, Slovenski dom v San Martinu, Rožmanovo zavetišče.

Leta 1992 so ga v Ljubljani nagradili s »Plečnikovim priznanjem« za ohranjanje in posredovanje slovenske arhitekturne misli v tujem okolju.

SKA mu čestita k temu zasluženemu priznanju, odborniki SKA, ki pa poznajo še bolj od blizu njegovo prizadevnost, odgovornost in dinamičnost pri organizaciji se mu pa iz vsega srca zahvaljujemo in mu želimo še mnogo uspehov.

NOVA GLEDALIŠKA SKUPINA V SLOMŠKOVEM DOMU PREDSTAVILA IGRO »ŽENITEV«

Sredi leta je slovensko skupnost presenetil nastop nove mlade gledališke družine, ki je postavila na oder v Slomškovem domu veseloigro Ženitev, ki jo je napisal leta 1848 ruski pisatelj Nikolaj Vasiljevič Gogolj. Tudi v tej igri-komediji se Gogolj norčuje iz navad in predsodkov višjih ruskih krogov in višjih uradnikov. Tej novi gledališki družini želimo še mnogo ustvarjalne sile, vztrajanja in uspehov. Skupina ima kar štirideset članov, ki jo sestavljajo igralci, pomočniki, svetovalci in sodelavci pri pripravi oblek, maskiranja, rekvizitov, scen, itd.

Glavno zaslugo za to zanimivo in zadeto gledališko predstavitev ima nedvomno mlada režiserka Aleksandra Omahna.

Med igralci je bilo zaslediti takšne, ki so bili prvič na odskih deskah, in tiste, ki so že prej sodelovali morda v bolj stranskih vlogah ali recitacijah. Izbira oseb za vsako vlogo je bila zadeta. V vlogi ženina Podkoljosina je bil dr. Štefan Godec odličen in se mu je poznala večletna gledališka izkušnja. Zelo pohvalno je odigral svojo vlogo Kočkarjev – Marcelo Brula. Aleksander Kastelic, Claudio Selan, Sandi Žužek, Andrej Koželnik in Edi Cestnik so prav tako dobro karakterizirali osebe, katerih vlogo so predstavljali.

Vlogo neveste je razigrano podala Marta Selan Brula. Zahtevno vlogo je tudi imela ženitovanjska mešetarka Monika Štefe, ki jo je zelo dobro prikazala; prav tako nevestina teta, ki jo je karakterizirala Lučka Kinkel.

Tempo komedije je bil živahen, zato je skozi ves čas publika sledila razpletu z zanimanjem in smehom.

Scena je odgovarjala dobi, v kateri se igra razvija in je bila sad zamisli Sandre Quadri Brula. Tudi kostumi so točno razodevali epoho dogodkov.

V Slomškovem domu in v vsej slovenski skupnosti pričakujejo še nove nastope te mlade in navdušene igralske družine.

DR. FRANC RODE IN NJEGOVA NOVA PASTORALNA SLUŽBA V VATIKANU

Vsi smo se zelo razveselili, ko je dr. Franc Rode, dolgoletni član SKA, bil imenovan za ljubljanskega nadškofa in metropolita v pričetku leta 1997. Po številnih razgovorih s slovenskimi javnimi predstavniki je sedaj dr. Franc Rode prevzel mesto prefekta Kongregacije ustanov posvečenega življenja in družbe apostolskega življenja v Vatikanu. Tako je bila konec aprila poslovilna maša v ljubljanski stolnici sv. Nikolaja.

V nadškofovem poslovilnem pastirskem pismu je poudaril, da je bil njegov namem in edini cilj škofov-

skega delovanja utrditev in poglobitev vere v slovenskem narodu. Zahvalil se je vernikom, ki so ga v tako težkih časih v pričetku slovenske demokratizacije spremljali in mu bili v oporo na različne načine. Dr. Franc Rode je tudi zahteval, da naj v Sloveniji prenehajo zasramovanje Cerkve in njenih predstavnikov ter napadi na krščanstvo in njegova znamenja.

Dr. Franc Rode je pred komaj nekaj meseci prevzel svoje novo cerkveno poslanstvo, pred sabo ima zahtevno in težko pot, SKA mu čestita za to imenovanje ter mu želi obilo uspehov na tem pastoralnem področju. ■

Dejavnost naših članov izven okvira SKA

GLASBENI ODSEK

NASTOP LUKA DEBEVCA V COLONU

Proti koncu meseca aprila so se v Teatru Colonu v Buenos Airesu vrstile predstave Mozartove opere »Čarobna piščal«.

Pri vseh šestih predstavah ob številni udeležbi je Luka Debevec Mayer pel vlogo Sarastra. Predstava je bila vedno nagrajena z navdušenim aplavzom, ki je razodeval kvalitetno izdelano vlogo. To ni prvi nastop Luka Debevca Mayer v opernem gledališču Colon. Sodeloval je s svojimi nastopi še pri vrsti drugih opernih stvaritev: Favstovo pogubljenje, Indias galantes, Ljubezenski napoj, Don Giovanni, Orfej in Evridika in še druge.

Luka Debevec Mayer je kot bas-bariton žel odlične uspehe in priznanja v Argentini in po svetu.

V Bachovem letu 2000 je nastopil v Sloveniji in na Hrvaškem s Pasijonom po Mateju in Mašo v H molu. V zadnjih letih je imel vrsto koncertov v Argentini, Sloveniji, Franciji, Italiji in Avstriji. Marsikateri izmed teh koncertov je bil predvajan po radiu in televiziji.

MSGR. DR. MIRKO GOGALA – BISEROMAŠNIK

Ob biserni maši našega zvestega člana teološkega in filozofskega odseka, globokega izvirnega misleca in pisatelja se Slovenska kulturna akcija zahvaljuje za vse opravljeno delo, mu čestita ter mu želi še veliko let plodovitega življenja kot intelektualcu in duhovniku.

Ob praznovanju biserne maše v Slovenski hiši

mu je podpredsednik SKA arh. Marijan Eiletz izrekel naslednje čestitke:

»Dovolite mi, da v imenu Slovenske kulturne akcije pozdravim in iskreno čestitam monsinjorju dr. Mirku Gogali ob njegovem bisernem mašniškem jubileju.

Mons. Gogala že od prvih let obstoja naše organizacije deluje z veliko vnemo kot član in vodja Teološkega odseka. Ne bom našteval podrobnosti tega njegovega zvestega in zavzetega delovanja, ki zajema dolgo vrsto predavanj, člankov in knjig na področju teologije, sociologije in filozofije.

Pri svojih mladostnih 85.letih je še vedno delaven in bister v svojih razmišljanjih, predvsem na področju naseljske problematike, ki nam jih nato posreduje v presojo in kulturno obogatitev. Pričakujemo, da bo v tem svojem zagonu nadaljeval še mnogo let.

Pri njegovem mašniškem jubileju pa mu iz srca čestitamo in prosimo obilo božjega blagoslova in razsvetljenja sv. Duha, da nam ga še dolga leta ohranja zdravega in čilega med nami.» ■

KONCERT VAŠKIH IN MESTNIH PESMI

Meseca junija so priredili v Našem domu San Justo koncert vaških in mestnih pesmi v izvedbi Mešanega pevskega zbora San Justo pod vodstvom članice SKA dirigentke Andrejke Selan Vombergar. Ob številni publiki in z izredno kvalitetnim programom in izvajanjem so ponovno želi uspeh in priznanje poslušalcev.

ČLAN SKA JUAN VASLE IN ARGENTINSKI KVARTET OPUS CUATRO NA TURNEJI PO SLOVENIJI

V prvih dneh meseca julija sta solist ljubljanske Opere baritonist Juan Vasle in argentinski vokalni kvartet Opus Cuatro imela sedem nastopov v različnih krajih Slovenije. Predstavili so južnoameriške pesmi, črnske duhovne in tange izvedene »a capella«, ob spremljavi klavirja, kitare in južnoameriških tolkal.

Juan Vasle, naš rojak iz Argentine, je že več kot trinajst let član solističnega ansambla ljubljanske Opere. Odpel je vrsto najzahtevnejših basovskih vlog, med njimi so Zaharija, Bazilio, Ferrando, Don Alfonso, Martin Krpan. Na samostojnih pevskih nastopih pa najraje predstavlja narodne pesmi in samospewe iz Latinske Amerike. Izdal je tudi zgoščenko s temi pesmimi.

Vokalni kvartet Opus Cuatro, ki se je rodil v La Plati leta 1969, je že nekaj let svetovno znan. Imeli so že več kot 650 nastopov in do sedaj so izdali že več kot 17 zgoščenk. Ta je že njihov tretji nastop v Sloveniji, kjer so očarali publiko z raznolikim in barvitim repertoarjem južnoameriških ritmov in skladb.

S ponovnim čudovitim uspehom... sta baritonist Juan Vasle in kvartet Opus Cuatro nastopila v sledečih krajih: Šentanelu-Prevalje, na festivalu Lent v Mariboru, v Grobljah pri Domžalah, na Slovenjegraškem poletju v Slovenj Gradcu (Grad Rotenturn), na poletnih atrijskih večerih v Žalcu (Savinova hiša), na 26. piranskem glasbenem večeru (Križni hodnik minoritskega samostana sv. Frančiška).

Ob nastopu na gradu Khislstein v Kranju – na festivalu Carniola, je bila na programu nam znana »Misa Criolla«, delo argentinskega skladatelja Ariela Ramirez.

DIRIGENTKA LUČKA KRALJ JERMAN – NOVI CD V SLOVENIJI

Zgoščenko »OPUS« sta izdali in založili Mohorjeva družba Celje in izseljensko društvo »Slovenija v svetu«. Finančno pa je izid zgoščenke podprlo Ministrstvo za Kulturo Republike Slovenije; glavna urednica tega projekta pa je bila Tadeja Petrovčič Jerina.

V tej zgoščenki je možno spoznati delo, ki ga je v Barilochah kretativno opravila slovenka dirigentka, ko je izoblikovala pevski zbor Niños y jóvenes cantores de Bariloche. Zgoščenka vsebuje dva dela. V prvem delu Patagonski glasovi v Evropi je izbran program, ki so ga predstavili evropski publiki med turnejo leta 1987. Takrat še dirigentka ni mogla v Slovenijo. Drugi del zgoščenke pa pod naslovom Božič-Navidad-Christmas posname razne pesmi iz božičnih koncertov, ki jih je zbor ob različnih nastopih izvajal predvsem v bariloški stolnici.

Celotna zasnova podobe zavitka in spremne knjižice pa je delo članice SKA Zalke Arnšek. ■

Kulturni večeri

PREDSTAVITEV KNJIGE O ŽIVLJENJU ČASNIKARJA IN PROFESORJA PAVLETA RANTA

Meseca avgusta smo pri SKA predstavili knjigo: Pavle Rant »*To sem bil*«. Knjigo je priredil dr. Jože Rant, Pavletov brat, ki je na podlagi Pavletovih zapisov izbral gradivo za to publikacijo.

Na večeru je bila tudi prisotna Pavletova vdova Mirjam Peršuh, ki je skozi vsa zakonska leta bila ob strani in v oporu delovanju, ki ga je v skupnosti opravil pokojni Pavle Rant.

Pri okrogli mizi, ki jo je vodil arh. Marijan Eiletz s sodelovanjem dr. Jožeta Ranta, sta se razvila zanimiv pogovor in debata, pri kateri je publika z najrazličnejšimi vprašanji sodelovala. Raznolikost vprašanj je bila ravno v tem, ker knjiga obravnava mnoga različna področja, na katerih je deloval pok. Pavle Rant. Večer je bil živahen in zanimiv, ker dr. Jože Rant - ne samo, da pozna delo svojega brata, temveč tudi vse zgodovinske okoliščine, v katerih so se odvijali dogodki, pri katerih je Pavle Rant sodeloval - publika pa je tudi osebno poznala profesorja in časnikarja Pavleta Ranta.

Nedvomno je bil ta večer prispevek SKA pri odkrivanju naše slovenske bližnje zgodovine in oseb, ki so sodelovale pri dogodkih.

PREDSTAVITEV KNJIGE TONETA RODETA »BITI«

Slovenska kulturna akcija je zaključila letošnjo sezono z literarnim večerom, na katerem je bila predstavljena v Buenos Airesu tretja zbirka pesnika in člana SKA Toneta Rodeta. Knjiga je že bila pred meseci predstavljena v Sloveniji. Izdala in založila je publikacijo Družina d.o.o. Knjigo je uredil ter napisal spremno besedo Matija Ogrin.

Naslovna stran je umetniško delo - akril »*Biti*« - naše mlade članice Cecilije Grbec, ki sedaj živi in ustvarja v Sloveniji.

Pesniško zbirko je Rode posvetil svoji ženi Kristini Kremžar.

Na tem kulturnem večeru so bili protagonisti mlajši predstavniki - tretja generacija Slovencev v Argentini. Prof. Martin Sušnik je odlično predstavil to pesniško zbirko in v njegovem nanizanju misli je bilo zaznato, da ne samo da obvlada filozofijo, temveč da ima tudi izreden čut za umetniške stvaritve. Med kritiko je mlada režiserka Aleksandra Omahna popestrila z recitacijami izbranih poezij ta poetičen večer.

Poleg mnogopomenskih razsežnosti, ki jih ima beseda *biti*; knjiga razodeva štiri različne tematike ali

cikluse. Prvi del razodeva odnos pesnika do poezije. Drugi del nam predstavi izkušnjo bivanja v lju-bezenskem razmerju.

Tretji del izraža eksistencialno problematiko pesnika, kjer se avtor loteva osebne »*biti*« kot sin staršev - beguncev v vsej časovni in krajevni razsežnosti; četrti cikel nas pa popelje v svet presežnosti.

Večer, ki ga je vodila dr. Katica Cukjati, se je zaključil z zanimivim dialogom med publiko in avtorjem pesniške zbirke, ki nam ga je še bolj približal kot človeka in pesnika.

Večer je bil izredno dobro obiskan z veliko prisotnostjo mlajših članov naše skupnosti.

STONE RODE

NOVA ZBIRKA PESMI IZDANA V LJUBLJANI

Tone Rode pripada tretjemu rodu pesnikov slovenske kulture v Buenos Airesu. Prva zbirka pod naslovom »*Zenice*« je izšla v Buenos Airesu pri SKA leta 1991. Plodoviti pesnik je lansko leto predstavil svojo drugo zbirko pesmi »*Mesto pristan*« (1997) v Ljubljani.

Ob izidu te tretje zbirke poezij bomo verjetno bolj od blizu spoznali človeški in intelektualni - umetniški portret Toneta Rodeta v intervjuju, ki ga je imel v tedniku Družina pred enim letom. Z odlomki tega intervjuja se bomo najbolj približali podobi in kreativnosti slovenskega in argentinskega pesnika Toneta Rodeta, ki je v letih 1986-1993 bil odgovorni urednik mesečnika za slovensko mladino v Argentini »*Mladinska vez*«.

Ponatiskujemo le nekatera vprašanja in odgovore, ki jih je objavil tednik Družina 28. septembra 2003.

»*Tvoj Slovenec, Buenos Aires, tvoj utrip je moj utrip*« na začetku pesniške zbirke *Zenice* zveni kot ljubezenska izpoved velemestu.

Pesniški prvi venec sem posvetil očetu - za dar življenja in dar izročila. Moj oče je bil nekoliko drugačen od bratov; bil je globoka, molčeča duša, svojo vero in slovenstvo je predvsem živel. Njegov zgled je bil najučinkovitejša šola vzgoje; otrokom je krepil pravi čut, pravo mero za vse, nevsiljivo nam je v naših najstniških letih vsadil željo po vsem, kar je bilo njemu sveto in dragoceno.

Slovenska pesnika Srečko Kosovel in France Balantič ter špansko pišoča Jorge Luis Borges in Lorca so razpoznavni v pesniških zbirkah *Zenice*, *Mesto pristan*.

Prva dva skupaj z Ivanom Hribovškom - sta me navdušila za poezijo. Gotovo je Kosovel eden mojih najljubših pesnikov; brez njega sploh ne bi bil pesnik. Borges me je vedno zanimal tako kot pesnik kakor pisatelj. V tretji svoji zbirki, ki bo verjetno imela naslov *Biti*, sem eno pesem posvetil Borgesu in njegovemu kompleksnemu odnosu z Bogom in krščanstvom. V Borgesu občudujem njegovo izjemno ustvarjalnost, nenadkriljiv je bil v tvorbi novih besednih svetov. Všeč mi je tudi proza pozne Borgesove učenke, argentinske pisateljice slovenskega rodu, Vladi Kociancich, ki je zadnja leta dosegla velik uspeh v špansko govornem svetu. ... Federico Garcia Lorca je pesnik, za katerega je značilna zgoščena ter drzna metafora: Navduševala me je njegova poezija, ker iz nje žari nenavadna pesniška strast, ritmičnost in igrivost. Z Balantičem me družijo motivi trpljenja, smrti, bolečine, življenjske strpnosti, usode, a predvsem dialog z Bogom in nadnaravnim svetom.

Bilo mi je osem let, ko nas je učence v Slomškovem domu obiskal pisatelj Karel Mauser. Pesniško zbirko, ki mi jo je takrat podaril, je podpisal, spremljala me je vsa najstniška leta. Ko pa sem že bil pri šestnajstih letih, sem se sam začel resneje ukvarjati s pesnjenjem, sem bral prav njegove in Balantičeve pesmi. Bral sem v tistih časih izjemno veliko.

Utrinki iz Slovenije

MOHORJEVA BO IZDALA IZBRANE SPISE JANEZA JALNA

Na letošnjem programu izdaj je Mohorjeva družba Celje poleg izbranih spisov Finžgarja, Meška, Detele in Preglja vključila v svoj založniški program Izbrane spise duhovnika in pisatelja Janeza Jalna.

Dr. France Pibernik je razporedil Jalnova dela (1891-1966) v štiri knjige, ki vsebujejo poleg romanov tudi drame in krajšo prozo. Knjige bodo vsebovale tudi razne pripombe, pojasnila in komentarje.

Izbrani spisi Janeza Jalna se pričeje z romanom *Ovčar Marko* in *Cvetkova Cilka*, v drugi knjigi bo izbor novel *Previsi* in roman *Trop brez zvoncev*; tretja knjiga vsebuje roman *Ōgrad* in dramsko trilogijo: *Dom*, *Srenja*, *Bratje*; v četrti knjigi pa bo med drugimi objavljen Jalnov najbolj poznan roman *Bobri*.

France Pibernik je lahko podal tako natančno literarno Jalnovo pot, ko je imel dostop do Jalnovih rokopisov, njegove korespondence in drugih dokumentov. Posebnost Jalnovega romana *Ovčar Marko* je pa ravno ta, da je napisan v izredno pristni in lepi gorenjščini.

IZŠLA JE KNJIGA SLOVENC V HIMALAJI, SLOVENIANS IN HIMALAYA

Gradivo za objavo te knjige je zbral Tone Škarja, izdala pa Planinska zveza Slovenije (PZS). Knjigo so natiskali v Ljubljani letos. Lansko leto je isti avtor objavil pri PZS zbornik, v katerem je bilo zabeleženih kar 85 slovenskih odprav v Himalajo. Knjiga, ki pa so jo letos izdali z angleškim prevodom, je tudi zastopala Slovence pri odprtju planinskega muzeja v Nepal.

V tej zadnji knjigi pa je prvič omenjena kot prva himalajska odprava z udeležbo Slovenca Dinka Bertonclja leta 1954 v sklopu argentinske ekspedicije. Dinko Bertoncelj in pokojni član SKA Vojko Arko sta napisala knjigo *Dhaulagiri*, v kateri je opis te ekspedicije. Letos je naš slovenski alpinist-andinist Dinko Bertoncelj prejel s strani argentinskih predstavnikov - ob praznovanju 50-letnice te ekspedicije zaslužen priznanje, kakor tudi priznanja s slovenske strani.

CELJSKA MOHORJEVA ŽALOŽBA JE IZDALA PET KNJIŽNIH NOVOSTI

Letos je Mohorjeva založba Celje med publikacijami izdala roman »*Nokturno za Primorsko*« izpod peresa Alojzija Rebule; pesmi in legende v prozi »*Oživeli obrazi*« Bogomirja Magajne; satire Marijana Tršarja pod naslovom »*Znanstvena metoda*«; zgodbe iz zdravniškega življenja »*Zdravniški utripi*« avtorice Ljerke Glonar in monografijo *Kocbek*, katere avtorja sta France Pibernik in Jurij Kocbek.

V romanu *Nokturno za Primorsko* Rebula opisuje težave in križe slovenskega duhovnika Florijana Burnika med vojno in po njenem koncu za časa fašizma.

Oživeli obrazi je peta Magajnova knjiga, ki jo je izdala Mohorjeva založba Celje. Ta leposlovna knjiga

zrcali Magajново tenkočutnost in poznanje človeške duše.

Marijan Tršar, poleg tega da je slikar in likovni kritik, je tudi pesnik in pisatelj. Svoj satiričen pogled je poln humorja in celo preide včasih v grotesko, pobarva tehtno opazovanje sveta znanosti, umetnosti in vsakdanjega življenja.

Dokumentarna monografija o Kocbeku, ki sta jo uredila France Pibernik in Jurij Kocbek, pa vsebuje izbor Kocbekovih besedil in nekatere neobjavljene fotografije. Izid te monografije sovпада s stoletnico rojstva Edvarda Kocbeka.

Ljerka Glosar pa je v svojem literarnem delu zbrala zgodbe stotih slovenskih zdravnikov. V tej knjigi nam približuje njihovo življenje in delo.

Letošnja izdaja Mohorjeve založbe Celje je izredno kvalitetna in pestra.

IVAN ANDREJ ARNŠEK – BARITONIST V OPERNEM ANSAMBLU.

Ko so sklenili svoje izpopolnjevanje, so mladi pevci priredili v Operi in baletu Slovenskega narodnega gledališča v Ljubljani svoj koncert. Med pevci je bil tudi Ivan Andrej Arnšek iz Bariloč.

V Delu so njegovo interpretacijo še prav posebej v Rigolettovem monologu pohvalili.

Baritonist Ivan Arnšek je tako postal član opernega ansambla, kjer sta že prej pela baritonist Janez Vasle in bas Marko Fink.

V MÜNCHENSKEM LEOPOLDPARKU ODKRILI KIP ANTONU AŽBETU

V Münchenskem Leopoldparku, kjer je nekoč stal leseni pavilijon Ažbetove slikarske šole, so odkrili doprsni bronasti kip slovenskemu slikarju Antonu Ažbetu. Skulptura, ki skupaj s podstavkom meri skoraj tri metre, je delo umetnika Mirsada Begića. Slavja sta se udeležila slovenska ministrica za kulturo Andreja Rihter in direktor slovenske Narodne galerije Andrej Smrekar.

Slikar Anton Ažbe se je rodil v Dolenčicah pri Škofji Loki leta 1856. Leta 1882 je pričel s študijem slikarstva na Dunaju, nato pa v Münchnu, kjer je s časom razvil umetniško šolo. Umetnik Ažbe je bil znan po svojih slikah, ki so ocenjene kot realistične, zamolkle barve razodevajo melanholičen značaj umetnika. Leta 1895 je ustvaril svojo najbolj znano slikarsko delo *Zamorka*. Med njegovimi učenci iz najrazličnejših pokrajin so bili Rihard Jakopič, Matija Jama, Matej Sternen, Nadežda Petrovič, Josip Račič in Vasilij Kandinski.

Anton Ažbe je izrednega pomena v umetniški zgodovini tako na Bavarskem kot v Sloveniji. Po njegovi zaslugi so se izoblikovali slovenski slikarji prve modernistične generacije. Po teh slikarjih je slovenska likovna umetnost presegla meje lokalizma. Ažbetovi učenci so postali s časom začetniki slovenske nacionalne umetniške šole. ■

SLIKARSKA RAZSTAVA DVEH ČLANIC SKA V LJUBLJANI

Sredi meseca junija so v galeriji TR/3 odprli razstavo slik pod imenom »Iskanje svetlobe« sester Andreje in Marjetke Dolinar. Umetnici sta se rodili v Argentini a ostali tesno povezani z Evropo, kar se pa seveda zrcali v njunem slikarstvu.

Andrejka Dolinar Hrovat je študirala na Narodni likovni akademiji »Manuel Belgrano«. Pozneje se je izpopolnjevala pri raznih priznanih argentinskih profesorjih in pri slovenskem kiparju Francetu Ahčinu. Andrejka Dolinar je razstavljala v Argentini, Braziliji, Čilu, Španiji, Angliji, Franciji, Nemčiji, Belgiji in Sloveniji. Za svojo slikarsko kreativnost je že prejela vrsto priznanj in nagrad; med drugimi ji je Latinskoameriško društvo podelilo leta 1988 drugo nagrado za slikarstvo. V slikah Andrejke Dolinar je zaznati temperamentnost ter barvno razgibanost abstraktnih kompozicij.

Marjeta Dolinar, ki živi v Sloveniji, je skozi umetniško prehojeno pot po različnih obdobjih dosegla značilno ekspresivno poudarjenje oblik.

Marjeta Dolinar je študirala in diplomirala na višji katoliški šoli za risanje, slikarstvo in umetnostno zgodovino v Buenos Airesu. Imela je že vrsto samostojnih razstav ter je sodelovala na različnih skupinskih razstavah, včasih skupaj s sestro Andrejko. Še posebno je treba omeniti, da je pri Marjeti Dolinar poudarek na risbi, kjer črti in mrežasti obrisi nakazujejo motiv.

PROF. ANDREJ ROT JE IZBRAL IN IZDAL PRIDIGE FRANCA SODJE

Pod imenom Franc Sodja – Pridiganje, moje poslanstvo so Mohorjeva družba Celje, Mohorjeva družba Celovec in Goriška Mohorjeva družba izdale in založile letos knjigo o pridigah in razmišljanjih Franceta Sodje. Gradivo in spremno besedo je napisal Andrej Rot, ki je bil dolgoletni predsednik SKA.

Priprava in izdaja te knjige je dragocen in hvaležen poklon Francetu Sodji ob njegovi devetdesetletnici s strani Andreja Rota, ki ga je poznal tako od blizu. Knjigo je opremil Jurij Devetak. Vsebina knjige je povsem zanimiva. Tekst knjige se pričinja z mislimi Jožeta Kopeiniga pod naslovom Knjigi na pot. Življenje Franceta Sodje je v pričetku knjige predstavljeno s tremi Sodjevimi odlomki spisov, kateri so bili zapisani med drugimi teksti v knjigah: *Pred vrati pekla* (1992); *Pisma mrtvemu bratu* (1987), *Doživljanje v Tinjah* – »Neobjavljena pisma mrtvemu bratu« (Meddobje, 1989).

V tretjem delu sledijo najgloblje pridige in meditacije lazarista Franceta Sodje. Prof. Andrej Rot pa zaključuje knjigo s podnaslovom »Nekaj misli o avtorju«, kjer analizira Sodjevo delo iz različnih zornih kotov.

V tej knjigi, ki se bere z neverjetno lahkoto in zanimivostjo, je prof. Andrej Rot podal do sedaj najbolj natančen življenjepis Franceta Sodje in izbrane Sodjeve pridige, ki pa točno in jasno razodevajo življenjsko držo in mišljenje dolgoletnega vzgojitelja slovenskega lazarističnega zavoda v Slovenski vasi v Lanusu. Kdorkoli pozna Franceta Sodjo, bo z veseljem prebral to knjigo in se spomnil na plodno delovanje tega duhovnika lazarista – mistika in istočasno svetovno razgledane osebnosti.

RAZSTAVA NAJSTAREJŠIH DOKUMENTOV SLOVENSTVA

Narodna in univerzitetna knjižnica (NUK) je pripravila razstavo z naslovom Rojstni list slovenske kulture. To razstavo so pripravili v NUK-u ob pridružitvi Slovenije Evropski zvezi. Prvič v slovenski zgodovini so bili obiskovalcem na ogled na enem samem mestu vsi najstarejši dokumenti slovenstva v izvirni podobi. Ti so: Brižinski spomeniki, Celovski rokopis, Čedadski rokopis in Stiški rokopis.

Najstarejši Brižinski spomeniki sestavljajo tri obredna besedila na devetih straneh, zapisana med obdobjem 972 in 1039 na Koroškem. Brižinski spomeniki so najstarejši rokopis v latinici v slovanskem svetu. Od XIX stoletja se ta rokopis hrani v Bavarski državni knjižnici v Münchnu. Srednjeveški Čedadski rokopis se hrani v Italiji; Celovski ali Rateški rokopis pa v Avstriji. Le Stiški rokopis je v Sloveniji v NUK-u. Ob vstopu Slovenije v Evropsko zvezo so države, ki hranijo omenjene rokopise, vljudno dale NUK-u na razpolago te dokumente za to razstavo. Tako zgodovinsko važne dokumente se le izjemoma daje na razpolago kakšni ustanovi.

Ob tej izredno številno obiskani razstavi je izšel tudi katalog na 120 straneh. Katalog je sestavljen iz treh delov: študijsko besedilo, prevod spomenikov in barvne reprodukcije. Ob razstavi Rojstni list slovenske kulture je katalog izšel v slovenskem, italijanskem, angleškem in nemškem jeziku. ■

SLOVENKA KULTURNA AKCIJA Prosi za ljubilejni mecenski dar!

Jubilej 50-letnega obstoja kulturne ustanove ni samo praznik njenih članov, je praznik vseh Slovencev, ker je potrdilo vere v moč slovenskega duha, potrdilo zvestobe tradicijam slovenstva in pogumen pogled v prihodnost.

Nismo brez finančnih težav pri delu in stavijo se nam v opreko nove ovire, ki jih bomo le skupno znali premagati! Dosedanja podpora mnogih dobrotnikov nas navdaja z upanjem, da ne bo ostal brez odmeva naš klic občinstvu: Prispevajte za naš JUBILEJNI DAR!

Prispevki na ime: Alojzij Rezelj (Blagajnik S.K.A.)

CORREO ARGENTINO Y SUC. A CORR. CENTRAL	TARIFA REDUCIDA CONCESION 232
	R. P. I. 201682

GLAS je glasilo Slovenske kulturne akcije. GLAS es propiedad de la Acción Cultural Eslovana. Ramón L. Falcón 4158, (1407) Buenos Aires, Argentina. Urejuje ga odbor, pod koordinacijo tajništva. Glavni urednik: Katica Cukjati. Director: la Comisión directiva bajo la coordinación del secretario. Tisk / Impreso en: Editorial Bâraga del Centro Misional Bâraga, Colón 2544, (1826) Remedios de Escalada, Buenos Aires, Argentina. Izhajanje GLASA SKA denarno podpira Ministrstvo za kulturo Republike Slovenije. Vsa nakazila na ime in naslov: Alojzij Rezelj, Ramón L. Falcón 4158, (1407) Buenos Aires, Argentina.